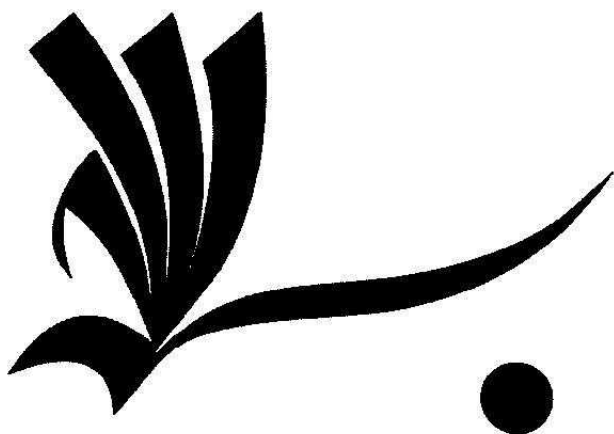

گیاهان علوفه‌ای

www.ketab.ir

تألیف:

دکتر امیر صالح بغدادی

(پروفسور سازمان آنگا)

دکتر فرید گل‌زردی

(استادیار مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی)

سرشناسه	:	بغدادی، امیر صالح، ۱۳۶۹-
عنوان و نام پدیدآور	:	گیاهان علوفه‌ای / تالیف امیر صالح بغدادی، فرید گل‌زردی؛ ویراستاران علمی شهرام نظری، علیرضا احرار؛ ویراستار فنی و ادبی شبنم سرورامینی.
مشخصات نشر	:	تهران: انکا، مرکز تحقیقات و نوآوری، انتشارات، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	:	۲۰۰ص: جدول.
شابک	:	978-622-6909-55-6 : ۶۵۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیبا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۱۷۲ - ۱۷۸.
یادداشت	:	نمایه.
موضوع	:	علوفه
		Forage plants
		علوفه -- اصلاح نژاد
		Forage plants -- Breeding
		علوفه -- بذرها
		Forage plants -- Seeds
		علوفه -- بیماری‌ها و آفت‌ها
		Forage plants -- Diseases and pests
		گیاهان مرتع -- شناسایی
		Range plants -- Identification
		گیاهان مرتع -- اصلاح نژاد
		Range plants -- Breeding
		خوراک حیوانی
		Feeds
		گل‌زدی، فرید، ۱۳۶۲ -
شناسه افزوده	:	گل‌زدی، فرید، ۱۳۶۲ -
شناسه افزوده	:	نظری، شهرام، ۱۳۶۵ - ویراستار
شناسه افزوده	:	احرار، علیرضا، ۱۳۶۹ - ویراستار
شناسه افزوده	:	انکا، مرکز تحقیقات و نوآوری، انتشارات
رده بندی کنگره	:	SB1۹۳
رده بندی دیویی	:	۶۳۳/۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۹۰۱۰۲۰
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	فیبا

عنوان:	گیاهان علوفه‌ای
مؤلفین:	امیر صالح بغدادی و فرید گل‌زردی
ویراستار فنی و ادبی:	شبنم سرورامینی
ویراستاران علمی:	شهرام نظری و علیرضا احرار
زمان و نوبت چاپ:	اول / ۱۴۰۱
شمارگان:	۲۰۰ نسخه
طراح جلد:	شبنم سرورامینی
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۶۹۰۹-۵۵-۶
قیمت:	۶۵۰۰۰ ریال

کلیه حقوق چاپ این کتاب محفوظ و متعلق به انتشارات سازمان انکا است.
 هر نوع تکثیر یا نشر تمام یا بخشی از این کتاب منوط به اجازه کتبی سازمان انکا خواهد بود.
 نشانی: تهران، خ امام خمینی (ره)، خ شهید مرادی، ساختمان شهدای مرکزی انکا، انتشارات انکا
 تلفن: ۰۲۱-۶۱۹۱۵۱۲۴ | دورنگار: ۰۲۱-۶۱۹۱۵۳۵۵ | وبسایت: www.etkapublishing.ir | ایمیل: info@etkapublishing.ir

پیش گفتار

کمبود غذا و افزایش روزافزون جمعیت به‌ویژه در کشورهای درحال توسعه، نگرانی‌های جدی را در رابطه با آینده غذا و امنیت غذایی به وجود آورده است. یکی از موانع مهم در مسیر توسعه صنعت دام‌پروری و تولید فراورده‌های دامی در کشور، عدم تأمین علوفه کافی به‌منظور تغذیه دام است. منابع عمده علوفه شامل مراتع و چراگاه‌ها، علوفه کشت‌شده در زمین‌های زراعی، علوفه تولیدی از درختان و بقایای گیاهی هستند. تأمین بخش اعظم نیازهای تغذیه‌ای دام‌ها از طریق چرا و ایجاد فشار بیش‌ازحد باعث تخریب فزاینده مراتع و چراگاه‌ها در سال‌های اخیر شده است؛ بنابراین لازم است که به‌منظور حفاظت از مراتع، بخشی از علوفه موردنیاز دام‌ها از طریق فعالیت‌های زراعی تأمین شود. از آنجا که واردات خوراک دام و طیور رقم قابل توجهی از اقلام وارداتی کشور را تشکیل می‌دهد، ضرورت افزایش تولید علوفه و ارتقای خودکفائی روزبه‌روز بیشتر احساس می‌شود. گیاهان علوفه‌ای نقش انکارناپذیری را در تأمین نیاز غذایی نشخوارکنندگان و تغذیه غیرمستقیم انسان دارند. عوامل متعددی از جمله گونه و رقم گیاهی، نوع خاک و حاصلخیزی، الگوی کشت، شرایط اقلیمی، اجتماعی و اقتصادی می‌تواند تولید علوفه را تحت تأثیر قرار دهد. برای افزایش تولید علوفه در کشور لازم است با توجه به موقعیت جغرافیایی و شرایط اقلیمی-خاکی موجود در هر منطقه، گیاهان علوفه‌ای مناسب انتخاب و با الگوی مطلوب کشت شوند. با وجود آن که تنوع بالایی از گیاهان علوفه‌ای در کشور وجود دارد، ولی بیشترین سطح زیر کشت محصولات علوفه‌ای به دو گیاه یونجه و ذرت اختصاص یافته است. این در حالی است که کاهش تنوع محصولات زراعی، ریسک تولید را افزایش داده و امنیت غذایی را به خطر می‌اندازد؛ بنابراین برای تولید پایدار علوفه در کشور لازم است تنوع گونه‌های علوفه‌ای که مورد کشت و کار قرار می‌گیرند، افزایش یابد. بدین منظور آشنایی کارشناسان، زارعین و دامداران با گیاهان علوفه‌ای مهم موجود در کشور که پتانسیل خوبی برای تولید در شرایط آب و هوایی مختلف ایران دارند، ضروری به نظر می‌رسد. در هر فصل از کتاب حاضر یک گیاه علوفه‌ای به تفصیل مورد بحث و بررسی قرار گرفته و از جنبه‌های مختلف گیاهشناسی، به‌زراعی، گیاهپزشکی و کیفی به آن پرداخته شده است. به طور کلی کتاب حاضر به منظور آشنایی دانشجویان، پژوهشگران، مروجین، کارشناسان و کشاورزان با گیاهان علوفه‌ای مهم موجود در کشور تهیه شده است. در پایان از همکاری‌های ارزشمند ریاست و پرسنل محترم مرکز تحقیقات و نوآوری اتکا و انتشارات سازمان اتکا و همچنین جناب آقای مهندس مرتضی شالوند سپاسگزاری می‌شود.

امیر صالح بغدادی و فرید گل‌زردی

سال ۱۴۰۱ هجری شمسی

فهرست

- ۱-۱- ارزش ۱
- ۱-۱- مقدمه ۲
- ۱-۲- مشخصات گیاه‌شناسی ۳
- ۱-۳- منشأ و پراکنش ۴
- ۱-۴- نیازهای اقلیمی ۴
- ۱-۵- خاک و آماده‌سازی بستر کاشت ۵
- ۱-۶- ارقام ۶
- ۱-۷- تاریخ کاشت ۸
- ۱-۸- تیمار بذور ۹
- ۱-۹- میزان بذر مصرفی و روش کاشت ۱۰
- ۱-۱۰- کشت مخلوط و درهم ۱۱
- ۱-۱۱- تناوب زراعی ۱۲
- ۱-۱۲- کوددهی ۱۳
- ۱-۱۳- آبیاری ۱۴
- ۱-۱۴- مدیریت علف‌های هرز ۱۶
- ۱-۱۵- مدیریت آفات و بیماری‌ها ۱۹
- ۱-۱۵-۱- سفیدک داخلی ۲۰
- ۱-۱۵-۲- ناخنک ۲۰
- ۱-۱۵-۳- سیاهک ۲۱
- ۱-۱۵-۴- زنگ ۲۱
- ۱-۱۵-۵- پلاست برگ ۲۲

- ۱-۱۵-۶- کرم سفید ریشه ۲۲
- ۱-۱۵-۷- مگس جوانه ۲۳
- ۱-۱۵-۸- کرم ساقه خوار ۲۳
- ۱-۱۵-۹- مگس میج دانه ۲۴
- ۱-۱۵-۱۰- سن ها ۲۴
- ۱-۱۵-۱۱- هزاربای مو قرمز ۲۴
- ۱-۱۵-۱۲- موربانه ها ۲۵
- ۱-۱۶- برداشت ۲۵
- ۱-۱۷- تولید بذر ۲۷
- ۱-۱۸- ارزش غذایی و کیفیت علوفه ۲۷
- ۱-۱۹- مصارف ۳۱
- ۲- اسپرس ۳۳
- ۲-۱- مقدمه ۳۴
- ۲-۲- مشخصات گیاه شناسی ۳۵
- ۲-۳- منشأ و پراکنش ۳۵
- ۲-۴- نیازهای اقلیمی ۳۵
- ۲-۵- خاک و آماده سازی بستر کاشت ۳۶
- ۲-۶- ارقام ۳۷
- ۲-۷- تاریخ کاشت ۳۷
- ۲-۸- تیمار بذور ۳۸
- ۲-۹- میزان بذر مصرفی و روش کاشت ۳۸

۳۹	۲-۱۰- کشت مخلوط و درهم
۳۹	۲-۱۱- تناوب زراعی
۴۰	۲-۱۲- کوددهی
۴۰	۲-۱۳- آبیاری
۴۱	۲-۱۴- مدیریت علوفه‌های هرز
۴۱	۲-۱۵- مدیریت آفات و بیماری‌ها
۴۲	۲-۱۶- برداشت
۴۴	۲-۱۷- تولید بذر
۴۵	۲-۱۸- ارزش غذایی و کیفیت علوفه
۵۰	۲-۱۹- مصارف
۵۱	۳- تاج‌خروس علوفه‌ای
۵۲	۳-۱- مقدمه
۵۳	۳-۲- مشخصات گیاه‌شناسی
۵۴	۳-۳- منشأ و پراکنش
۵۴	۳-۴- نیازهای اقلیمی
۵۴	۳-۵- خاک و آماده‌سازی بستر کاشت
۵۵	۳-۶- ارقام
۵۵	۳-۷- تاریخ کاشت
۵۶	۳-۸- تیمار بذور
۵۶	۳-۹- میزان بذر مصرفی و روش کاشت
۵۶	۳-۱۰- کشت مخلوط و درهم

۵۶	۳-۱۱- تناوب زراعی
۵۷	۳-۱۲- کوددهی
۵۷	۳-۱۳- آبیاری
۵۸	۳-۱۴- مدیریت علف‌های هرز
۵۸	۳-۱۵- مدیریت آفات و بیماری‌ها
۵۸	۳-۱۶- برداشت
۵۹	۳-۱۷- تولید بذر
۵۹	۳-۱۸- ارزش غذایی و کیفیت علوفه
۶۲	۳-۱۹- مصارف
۶۳	۴- ذرت
۶۴	۴-۱- مقدمه
۶۵	۴-۲- مشخصات گیاه‌شناسی
۶۷	۴-۳- منشأ و پراکنش
۶۸	۴-۴- نیازهای اقلیمی
۶۸	۴-۵- خاک و آماده‌سازی بستر کاشت
۶۹	۴-۶- ارقام
۷۶	۴-۷- تاریخ کاشت
۷۷	۴-۸- تیمار بذور
۷۸	۴-۹- میزان بذر مصرفی و روش کاشت
۷۹	۴-۱۰- کشت مخلوط و درهم
۷۹	۴-۱۱- تناوب زراعی

۸۰	۴-۱۲- کوددهی
۸۱	۴-۱۳- آبیاری
۸۱	۴-۱۴- مدیریت علفهای هرز
۸۳	۴-۱۵- مدیریت آفات و بیماری‌ها
۸۵	۴-۱۶- برداشت
۸۶	۴-۱۷- تولید بذر
۸۷	۴-۱۸- ارزش غذایی و کیفیت علوفه
۹۳	۴-۱۹- مصارف
۹۵	۵- سورگوم
۹۶	۵-۱- مقدمه
۹۶	۵-۲- مشخصات گیاه‌شناسی
۹۷	۵-۳- منشأ و پراکنش
۹۷	۵-۴- نیازهای اقلیمی
۹۸	۵-۵- خاک و آماده‌سازی بستر کاشت
۹۸	۵-۶- ارقام
۱۰۳	۵-۷- تاریخ کاشت
۱۰۴	۵-۸- تیمار بذور
۱۰۵	۵-۹- میزان بذر مصرفی و روش کاشت
۱۰۵	۵-۱۰- کشت مخلوط و درهم
۱۰۶	۵-۱۱- تناوب زراعی
۱۰۶	۵-۱۲- کوددهی

۱۰۷.....	۵-۱۳- آبیاری.....
۱۰۸.....	۵-۱۴- مدیریت علف‌های هرز.....
۱۱۰.....	۵-۱۵- مدیریت آفات و بیماری‌ها.....
۱۱۱.....	۵-۱۶- برداشت.....
۱۱۱.....	۵-۱۷- تولید بذر.....
۱۱۱.....	۵-۱۸- ارزش غذایی و کیفیت علوفه.....
۱۱۵.....	۵-۱۹- مصارف.....
۱۱۷.....	۶- شبدر.....
۱۱۸.....	۶- ۱- مقدمه.....
۱۱۹.....	۶- ۲- مشخصات گیاه‌شناسی.....
۱۱۹.....	۶- ۳- منشأ و پراکنش.....
۱۲۰.....	۶- ۴- نیازهای اقلیمی.....
۱۲۰.....	۶- ۵- خاک و آماده‌سازی بستر کاشت.....
۱۲۱.....	۶- ۶- ارقام.....
۱۲۴.....	۶- ۷- تاریخ کاشت.....
۱۲۴.....	۶- ۸- تیمار بذور.....
۱۲۵.....	۶- ۹- میزان بذر مصرفی و روش کاشت.....
۱۲۶.....	۶- ۱۰- کشت مخلوط و درهم.....
۱۲۶.....	۶- ۱۱- تناوب زراعی.....
۱۲۶.....	۶- ۱۲- کوددهی.....
۱۲۷.....	۶- ۱۳- آبیاری.....